

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Кафедра управління земельними ресурсами

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з наукової роботи та
інноваційної діяльності

_____ Кондратюк В.М.

« _____ » _____ 2023 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні вченої ради
факультету землевпорядкування
протокол № _____ від « _____ » _____ 2023 р.
Декан факультету _____ Свсюков Т.О.

на засіданні кафедри
управління земельними ресурсами
протокол № 12 від «20» квітня 2023 року
Завідувач кафедри _____ Дорош О.С.

Гарант освітньо-наукової програми

Мартин А.Г.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УПРАВЛІНСЬКІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Галузь знань 05 «Суспільні та поведінкові науки»

Спеціальність 051 «Економіка»

Освітньо-наукова програма – «Економіка природокористування та охорони
навколишнього середовища»

Рівень вищої освіти – третій освітньо-науковий

Розробник: Дорош О.С., доктор економічних наук, професор

Київ – 2023 р.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Кафедра управління земельними ресурсами

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з наукової роботи та
інноваційної діяльності

_____ Кондратюк В.М.
«_____» _____ 2023 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні вченої ради
факультету землевпорядкування
протокол № 9 від «18» травня 2023 р.

Декан факультету _____ Євсюков Т.О.

на засіданні кафедри
управління земельними ресурсами
протокол № 12 від «20» квітня 2023 року
Завідувач кафедри _____ Дорош О.С.

Гарант освітньо-наукової програми

_____ Мартин А.Г.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УПРАВЛІНСЬКІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Галузь знань 05 «Суспільні та поведінкові науки»

Спеціальність 051 «Економіка»

Освітньо-наукова програма – «Економіка природокористування та охорони
навколишнього середовища»

Рівень вищої освіти – третій освітньо-науковий

Розробник: Дорош О.С., доктор економічних наук, професор

Київ – 2023 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управлінські засади екологічної політики

Галузь знань, спеціальність, освітньо-наукова програма, освітній рівень		
Спеціальність	051 «Економіка»	
Освітньо-наукова програма	«Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища»	
Освітній рівень	третій освітньо-науковий	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	нормативна	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	4	
Курсовий проект (робота) <small>(якщо є в робочому навчальному плані)</small>	-	
Форма контролю	іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	
Семестр	2	
Лекційні заняття	20 год	
Практичні, семінарські заняття	20 год	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	80 год	
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	4 год	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни є оволодіння загальними теоретичними і методологічними основами та практичними рекомендаціями використання з сучасних інструментів екологічного регулювання, обґрунтування стратегічних напрямів у веденні екологічної політики в сучасних умовах, підготовка здобувачів вищої освіти до вміння самостійно приймати ефективні управлінські рішення пов'язані з охороною навколишнього природного середовища на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях і науково їх обґрунтовувати.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є управлінські засади ведення державної екологічної політики спрямованої на охорону навколишнього природного середовища та забезпечення раціонального використання природних ресурсів.

Завданням навчальної дисципліни «Управлінські засади екологічної політики» є опанування науковими та прикладними основами організації процесу управління для досягнення Україною цілей сталого розвитку, а саме:

- інтегрування екологічних вимог при розробленні та затвердженні документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку;
- забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України;
- застосування новітніх засобів, форм комунікацій та ефективної інформаційної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища;
- заохочення до ведення екологічно відповідального бізнесу та екологічно свідомої поведінки громадян із метою запобігання екологічній шкоді.
- оволодіння сутністю та особливостями застосування адміністративних, фінансово-економічних та соціально-психологічних інструментів для реалізації державної екологічної політики;
- застосування наведених вище інструментів для реалізації державної екологічної політики при дотриманні принципу розподілу відповідальності між державою, бізнесом, суспільством, науковими установами, громадянами/споживачами;
- формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва;
- зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення;

- удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління (система органів управління, їх повноваження у сфері охорони навколишнього природного середовища).

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має **знати**: - загальнонаукові підходи у веденні екологічної політики в Україні; - принципи реалізації державної екологічної політики в Україні; - упровадження новітніх засобів у веденні інформаційної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища; - організаційні основи планування природоохоронної діяльності та прогнозування стану навколишнього середовища внаслідок антропогенної діяльності; - підходи до формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва; - кращий закордонний досвід природоохоронної діяльності; - сутність інструментів реалізації державної екологічної політики в Україні; - систему органів управління, їх повноваження у сфері охорони навколишнього природного середовища.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має **вміти**:

- працювати та мислити самостійно у відповідності з сучасною концепцією природокористування; - висвітлювати коло проблем, що виникають в процесі управління природокористуванням та охороною навколишнього середовища на загальнодержавному, регіональному і місцевому рівнях; - впроваджувати новітні засоби у веденні інформаційної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища; застосовувати інструменти (адміністративні, фінансово-економічні, соціально-психологічні) для реалізації державної екологічної політики в Україні; - проводити еколого-економічний аналіз проблемних ситуацій та встановлювати порядок їх вирішення в часі; - визначати пріоритетні напрямки розробки природоохоронних заходів в регіоні; - проводити узагальнену прогнозну оцінку екологічного стану навколишнього середовища внаслідок втілення природоохоронних рішень; проектувати та моделювати систему органів управління у сфері охорони навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки.

Інтегральні компетенції

Здатність ідентифікувати комплексні проблеми в галузі економічної науки та освіти, у тому числі в дослідницько-інноваційної діяльності, та пропонувати наукові підходи до їх вирішення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або практики економіки.

Загальні компетенції

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність до генерування нових ідей та прийняття обґрунтованих рішень для досягнення поставлених цілей.

Спеціальні компетенції

СК 1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці використання, охорони і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки соціально-економічного розвитку та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей

СК 5. Здатність формулювати наукову проблему раціонального природокористування та екологічної безпеки соціально-економічного розвитку, розробляти робочі гіпотези, визначати актуальність, мету, завдання, які необхідно вирішити для досягнення мети, оцінювати необхідні ресурси та час для реалізації, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 1. Мати теоретичні знання з економіки, використання, охорони і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки соціально-економічного розвитку і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.

ПРН 2. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації

ПРН 3. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень) і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

ПРН 7. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу, дотримуватися норм академічної етики та доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ

- повного терміну денної (заочної) форми навчання;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	тижні	денна форма						Заочна форма					
		усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Стратегічні цілі ведення державної екологічної політики													
Основні засади у веденні державної екологічної політики для забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України	I	12	2				10						
Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва	II	10	2				8						
Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення	III	22	2	8			12						
Разом за змістовим модулем 1		44	6	8			30						
Змістовий модуль 2. Інструменти реалізації державної екологічної політики в Україні													
Сутність і особливості застосування адміністративних інструментів для реалізації державної екологічної політики	IV	8	2				6						
Сутність і особливості застосування фінансово-	V	20	2	8			10						

економічних інструментів для реалізації державної екологічної політики													
Сутність і особливості застосування соціально-психологічних інструментів для реалізації державної екологічної політики	VI-VII	6	2				4						
Разом за змістовим модулем 2		34	6	8			20						
Змістовий модуль 3. Система органів ведення державної екологічної політики, їх повноваження													
Напрями розвитку державної системи природоохоронного управління	VII I	14	2		-		12						
Органи управління, їх повноваження у веденні державної екологічної політики	XI	20	4	4			12						
Упровадження новітніх засобів у веденні інформаційної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища»	X	8	2				6						
Разом за змістовим модулем 4		40	8	4			30						
Усього годин		120	20	20			80						

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1		
1	Впровадження системи управління екологічними ризиками в усіх сферах національної економіки для запобігання катастроф техногенного та екологічного характеру	8
Модуль 2		
2	Вплив фінансово-економічних інструментів на стимулювання суб'єктів господарювання екологічно чистого, ресурсоефективного виробництва та екологічних інновацій	8
Модуль 3		
3	Моделювання системи державних органів управління у сфері охорони навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки	4
Всього		20

5. ТЕМИ САМОСТІЙНИХ РОБІТ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
МОДУЛЬ 1		
1	Реалізація засад державної екологічної політики за принципами міжнародної співпраці та євроінтеграції	4
2	Забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, підвищення рівня екологічної безпеки в зоні відчуження	4
	Застосування принципів перестороги, превентивності (запобігання), пріоритетності усунення джерел шкоди довкіллю, «забруднювач платить»	6
3	Упровадження сталої системи управління відходами та небезпечними хімічними речовинами	6
4	Розв'язання екологічних проблем, відновлення довкілля на забруднених територіях унаслідок ведення військових дій	6
5	Впровадження технологій електронного урядування в екологічній сфері середовища	4
МОДУЛЬ 2		
6	Стимулювання впровадження систем екологічного управління	6

	на підприємствах одночасно з поліпшенням екологічних характеристик продукції, у тому числі на основі міжнародних систем сертифікації та маркування	
7	Сутність та особливості застосування кредитно-іпотечних і фінансово-бюджетних інструментів із метою стимулювання розвитку екологічного підприємництва	6
8	Сутність інструментів екологічного страхування на відповідність вимогам природоохоронного законодавства, проблеми стосовно їх запровадження	4
9	Сутність та особливості застосування морально-етичних інструментів та їх вплив на захист довкілля (екологізація суспільної свідомості, покращення екологічної культури)	4
МОДУЛЬ 3		
10	Впровадження екосистемного підходу в галузеву політику та удосконалення системи інтегрованого екологічного управління та інтеграція екологічної політики до інших політик	6
11	Державний контроль за станом навколишнього природного середовища, раціональним використанням, відтворенням і охороною природних ресурсів	6
12	Повноваження органів управління у сфері охорони навколишнього природного середовища на загальнодержавному рівні	6
13	Повноваження органів управління у сфері охорони навколишнього природного середовища на регіональному рівні	6
14	Повноваження органів управління у сфері охорони навколишнього природного середовища на місцевому рівні	6
	Всього	80

6. ЗРАЗКИ ЗАПИТАНЬ ТА ТЕСТІВ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТАМИ

Перелік запитань

1. Основні завдання та принципи реалізації державної екологічної політики в Україні
2. Розкрийте особливості формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва.
3. Вплив фінансово-економічних інструментів на стимулювання суб'єктів господарювання екологічно чистого, ресурсоефективного виробництва та екологічних інновацій.
4. Інструменти прямого впливу на суспільні відносини щодо володіння, розпорядження, використання, охорони і відтворення земель.
5. Сутність функції екологічного контролю щодо забезпечення раціонального природокористування.
6. Суб'єкти стратегічної екологічної оцінки.
7. Критерії стратегічної екологічної оцінки.
8. Система органів управління, їх повноваження у сфері охорони навколишнього природного середовища
9. Види відповідальності за порушення вимог природоохоронного законодавства.
10. Застосування новітніх засобів, форм комунікацій та ефективної інформаційної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.
11. Сутність інструментів екологічного управління, їх вплив на підвищення екологічної обґрунтованості та ефективній діяльності суб'єктів господарювання
12. Сутність інструментів екологічного аудиту, їх вплив на підвищення екологічної обґрунтованості та ефективній діяльності суб'єктів господарювання
13. Сутність інструментів екологічної сертифікації продукції, їх вплив на підвищення екологічної обґрунтованості та ефективній діяльності суб'єктів господарювання
14. Пріоритети удосконалення економічного механізму природокористування на національному рівні
15. Пріоритети удосконалення економічного механізму природокористування на регіональному рівні
16. Пріоритети удосконалення економічного механізму природокористування на місцевому рівні
17. Пріоритети удосконалення економічного механізму природокористування на локальному рівні
18. Інститути-правила та інститути-організації як регулятори впливу на охорону довкілля.
19. Складові економічного механізму природокористування.
20. Типи економічного механізму природокористування.

ЗРАЗКИ ТЕСТІВ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
Третій освітньо-науковий рівень вищої освіти спеціальність Спеціальність 051 «Економіка»	Кафедра управління земельними ресурсами 2022-2023 навч. роки	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1 з дисципліни Управлінські засади екологічної політики	Затверджую зав. кафедри (підпис) Дорош О.С. _____ 2022 р.
Екзаменаційні запитання (максимальна оцінка 10 балів за відповідь на кожне запитання)			
1. Розкрийте особливості формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва <i>(дайте розгорнуту відповідь)</i> .			
2. Вплив фінансово-економічних інструментів на стимулювання суб'єктів господарювання екологічно чистого, ресурсоефективного виробництва та екологічних інновацій <i>(дайте розгорнуту відповідь)</i> ..			
Тестові завдання різних типів (максимальна оцінка 10 балів за відповідь на кожне запитання)			
1. Найважливіша правова міра забезпечення раціонального <u>природокористування</u> та охорони навколишнього середовища від шкідливих впливів, <u>функція</u> державного <u>управління</u> та правовий інститут права навколишнього середовища - це			
<i>(дописати правильну відповідь)</i>			
2. Які функції управління земельними ресурсами, землекористуванням здійснюються шляхом землеустрою? <i>Виберіть одну або більше відповідей:</i>			
a. створення інформаційної бази для розробки управлінських рішень			
b. ведення державного земельного кадастру			
c. розробка управлінських рішень в процесі прогнозування і проектування використання земель			
d. здійснення управлінського рішення			
e. контроль			
3. Розташуйте у чітко визначеній ієрархічній послідовності структуру органів державного управління землекористуванням			
a.	КМ України;		
b.	ВР України; Держгеокадастр;		
c.	Комітети ВР України;		
d.	Мінекономіки; Мінагрополітики; Мінрегіонбуд; Мінюстиції;		
e.	Держекоінспекція; Держгеокадастр та інші міністерства		
4. Адміністративно-правовий механізм розвитку земельних відносин об'єднує групу інструментів прямого впливу на суспільні відносини щодо володіння, розпорядження, використання, охорони і відтворення земель, до яких віднесено: <i>Виберіть одну або більше відповідей:</i>			
a. нормативно-правові;			
b. соціальні;			
c. інституційні;			
d. адміністративно-контрольні;			
e. дозвільні			
f. планувальні;			
5. Функція екологічного контролю щодо забезпечення раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища реалізовується при здійсненні: <i>Виберіть одну або більше відповідей:</i>			
a. екологічної сертифікації;			

- b. екологічного страхування;
- c. екологічної стандартизації;
- d. екологічного нормування,
- e. екологічного маркетингу;
- f. екологічного аудиту

6. Згрупуйте у відповідність повноваження органів управління у сфері регулювання земельних відносин:

<p>A Визначення засад державної політики в галузі використання та охорони земель</p> <p>B. Підготовка висновків щодо встановлення та зміни меж сіл, селищ, районів, районів у містах та міст;</p> <p>C. Реалізація засад державної політики в галузі використання та охорони земель</p> <p>D. Затвердження загальнодержавних програм використання та охорони земель</p> <p>E. Встановлення порядку проведення моніторингу земель</p> <p>F. Внесення до КМ України пропозицій щодо встановлення та зміни меж районів, міст;</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Верховна Рада України 2. Кабінет Міністрів України 3. місцеві державні адміністрації 4. Рада Міністрів АР Крим
--	--

7. Суб'єктами стратегічної екологічної оцінки виступають:

Виберіть одну або більше відповідей:

a.	замовник; Міністерство енергетики та захисту довкілля; державні, місцеві органи влади; населення;
b.	Міністерство енергетики та захисту довкілля; МОЗ та його консультативні органи;
c.	МОЗ та його консультативні органи;
d.	замовник; Міністерство енергетики та захисту довкілля; МОЗ та його консультативні органи; державні, місцеві органи влади; населення;

8. Чи можливо кошти від втрат лісогосподарського виробництва спрямовувати на нормативну грошову оцінку земель:

Виберіть одне:

Так/Ні

9. За порушення вимог природоохоронного законодавства фізичні та юридичні особи мають притягатися до відповідальності за такими видами:

Виберіть одну або більше відповідей:

- a. цивільну, адміністративну;
- b. цивільну, адміністративну, кримінальну;
- c. кримінальну
- d. адміністративну;
- e. цивільну;

10...... – це процедура необхідна для визначення, опису та оцінювання наслідків, що впливають на довкілля та здоров'я населення через виконання документів державного планування (містобудівна документація: генеральний план, детальний план території або план зонування території, схеми планування району, стратегій, загальнодержавних програм, державних цільових програм та інших програм і програмних документів, які розробляються та/або підлягають затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування), розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків.
(описати правильну відповідь)

_____ (Дорош О.С.)
(підпис)

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

В ході вивчення курсу використовувались такі методи:

- за характером подачі (викладення) навчального матеріалу: *словесні, наочні, практичні*;
- за організаційним характером навчання: *методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю та самоконтролю у навчанні; бінарні(подвійні) методи навчання*;
- за логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: *індуктивно-дедукційні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні тощо.*

- 8. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Номер змістового модуля	Розділ дисципліни	Тема лекції	Тема практичного (лабораторного) заняття	Форма контролю знань
I	Поняття про раціональне використання та охорону земель. Контроль за використанням та охороною земель	Тема 1. Основні засади у веденні державної екологічної політики для забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України	Впровадження системи управління екологічними ризиками в усіх сферах національної економіки для запобігання катастроф техногенного та екологічного характеру	Захист практичної роботи / модульна контрольна робота
		Тема 2. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва		
		Тема 3. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення		
II	Інструменти реалізації державної екологічної політики в Україні	Тема 4. Сутність і особливості застосування адміністративних інструментів для реалізації державної екологічної політики	-	Захист лабораторної роботи / модульна контрольна робота
		Тема 5. Сутність і особливості застосування фінансово-економічних інструментів для реалізації державної	Вплив фінансово-економічних інструментів на стимулювання суб'єктів господарювання екологічно чистого, ресурсоефективного	

		екологічної політики	виробництва та екологічних інновацій	
		Тема 6. Сутність і особливості застосування соціально-психологічних інструментів для реалізації державної екологічної політики	-	
III	Система органів ведення державної екологічної політики, їх повноваження	Тема 7. Напрями розвитку державної системи природоохоронного управління		Захист лабораторної роботи / модульна контрольна робота
		Тема 8. Органи управління, їх повноваження у веденні державної екологічної політики	Моделювання системи державних органів управління у сфері охорони навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки	
		Тема 9. Упровадження новітніх засобів у веденні інформаційної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища»		

-

-

- поточний контроль – має на меті оцінку роботи здобувачів третього освітньо-наукового рівня за всіма видами аудиторної роботи (лекції, практичні заняття) і відображає поточні навчальні їх досягнення в освоєнні програмного матеріалу дисципліни «Управлінські засади екологічної політики»;

- модульний (рубіжний) контроль, формою якого є атестація з кожного модулю, що визначений робочою навчальною програмою та навчальним планом; (модульні контрольні роботи, захист практичних робіт);

- підсумковий – іспит (тестовий контроль).

До екзамену не допускаються ті, хто набрав менше ніж 42 бали за навчальну роботу протягом семестру, не виконав і не здав всіх практичних робіт, не відвідував без поважних причин більшу частину лекцій.

Рейтингова оцінка з атестації виставляється за результатами складання тестових завдань та відповіді на відкриті питання із врахування співбесіди з екзаменаторами. Завдання складається з 10 тестових питань та 2 відкритих питань. Кожна правильна відповідь на тестові завдання оцінюється в 1 бал.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (від 26.04.2023 р., протокол № 10)

Оцінка національна	Рейтинг студента, бали
Відмінно	90 – 100
Добре	74-89
Задовільно	60-73
Незадовільно	0-59

Для визначення рейтингу здобувача третього освітньо-наукового рівня із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації $R_{\text{ат}}$ (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Дорош О.С. Методичні рекомендації для виконання практичних робіт з дисципліни «Управлінські засади екологічної політики» для здобувачів третього освітньо-наукового рівня денної форми навчання за спеціальністю 051 «Економіка», галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» / О.С. Дорош, Й.М. Дорош, А.Й. Дорош – Київ: СПД. Юр Ю.М., 2021 – 51 с.

2. Дорош О.С. Методичні рекомендації для виконання самостійних робіт з дисципліни «Управлінські засади екологічної політики» для здобувачів третього освітньо-наукового рівня денної форми навчання за спеціальністю 051 «Економіка», галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» / О.С. Дорош, Й.М. Дорош, А.Й. Дорош – Київ: СПД. Юр Ю.М., 2021 – 34 с.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Формування моделі управління природними ресурсами в ринкових умовах господарювання / [за заг. ред. д.е.н., проф., акад. НААН України М.А. Хвесика] . – К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2013. – 304 с.

2. Екологічний ризик: методологія оцінювання та управління: навч. посіб. / [Г. Лисиченко, Г. Хміль, С.Барбашев та ін.] . – К.: Наукова думка, 2014. – 328 с.

3. Качинський А.Б. Екологічна безпека України: системний аналіз перспектив покращення / А.Б. Качинський. – К.: НІСД, 2001. – 312 с.

4. Механізм стратегічного управління забезпеченням функціонування каскадів регіональних соціально-економічних систем / [О.А. Алимов, О.В. Гребенюк, О.О. Демешок та ін.] . – К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2016. – 64 с.

5. Національна парадигма сталого розвитку України / за заг. ред. акад. НАН України, д.т.н., проф., заслуженого діяча науки і техніки України Б. Є. Патона. – Вид. 2-ге, переробл. і доповн. – К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2016. – 72 с.
6. Мельник П.П. Еколого-економічні основи управління природокористуванням в агроекосистемах. Еколого-економічні основи управління природокористуванням в агроекосистемах: монографія. Київ. 2016. 328 с.
7. Антикризове управління економічною безпекою в умовах викликів фінансово-економічної глобалізації (державний і регіональний виміри): [монографія] / [М.А. Хвесик, А.В. Степаненко, О.М. Ральчук, Й.М. Дорош] . – Донецьк: Юго-Восток, 2010. – 324 с.
8. Гаєвський Б.А. Основи науки управління: навч. посібник / Б.А. Гаєвський. – Київ: МАУП, 1997. – 112 с.
9. Третяк А.М. Екологія землекористування: [навчальний посібник] // А.М. Третяк, О.С. Будзьяк, О.С. Дорош, В.М. Будзьяк, Ю.О. Юречко; за заг. ред. А.М. Третяка – К.: Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. – 178 с.
10. Дорош Й.М. Формування обмежень та обтяжень у землекористуванні: [навчальний посібник] / Й.М. Дорош, О.С. Дорош. – Херсон: Грінь Д.С., 2017. – 650 с.
11. Третяк А.М. Управління земельними ресурсами: Навчальний посібник / під заг. ред. Третяка А.М., О.С. Дорош. – К.: ТОВ «ЦЗРУ», 2006. – 462 с.
12. Бистряков І.К. Природні ресурси як фактор активізації екологоекономічної діяльності / І.К. Бистряков // Економіст. – 2011. – № 4. – С. 21.
13. Сушинський О.І. Контроль у сфері публічної влади: теоретико-методологічні та організаційно-правові аспекти: Монографія / О.І. Сушинський. – Л.: ЛРІДУ УАДУ, 2002. – 468 с.
14. Гаращук В.М. Контроль та нагляд у державному управлінні: Навч. посіб / В.М. Гаращук. – Х.: Фоліо, 2002. – 176 с.
15. Пилипів В.В. Управління відтворенням територіальних економічних систем у фінансовому просторі: [монографія] / В.В. Пилипів. – К.: РВПС України НАН України, 2011. – 200 с.
16. Марушевський Г. Б. Інтеграція екологічної політики в аграрну політику в ЄС та України. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 3. С. 80-83.
17. Дорош Й.М. Теоретико-методологічні засади формування обмежень у використанні земель та обтяжень прав на земельні ділянки: [монографія] / Й.М. Дорош, О.С. Дорош. – Херсон: Грінь Д.С., 2016. – 656 с.
18. Курильців Р.М. Інтегроване управління землекористуванням: теорія, методологія, практика [Текст]: монографія/Р.М. Курильців. – Львів: СПОЛОМ, 2016. – 512 с.
19. Сохнич А. Я., Живко З. Б. Державне управління земельними ресурсами в системі управління економікою України: інституційний аспект. Вісник економічної науки України. 2018. № 1. С. 164-169.

20. Дорош О.С. Реформування системи управління земельними ресурсами в умовах децентралізації влади / О.С. Дорош, Д.М. Мельник, Л.А. Свиридова // Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. – 2016. – № 1-2. – С. 16 – 25. DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2016.01.016>
21. Дорош О.С. / Фоменко В.А., Купріянич І.П., Свиридова Л.А. Фінансово-економічний механізм як універсальний інструментарій переведення землекористування на модель сталого розвитку // Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. – 2019. – № 2. – с. 13 – 22. DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2019.02.02>
22. Dorosh O., Dorosh I., Kuprianchuk I., Butenko Y., Kharytonenko R. Assessment of land resources productive potential influence on agricultural products gross output in Ukraine // Scientific Papers. Series “Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development”. Vol. 18, Issue 3, 2018, p. 107-114 http://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.18_3/Art14.pdf
23. Dorosh O., Dorosh I., Fomenko V., DoroshA., Saliuta V. Assessment of the system of allocation of subventions and subsidies and their impact on the development of rural territories. // Scientific Papers. Series “Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development”. Vol. 19, Issue 1, 2019, p. 161-168 http://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.20_1/Art23.pdf
24. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19/print>
25. Глобальний аналіз якості та безпеки життя людей [Електронний ресурс] / Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку <https://wdc.org.ua/node/186288>
26. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.
27. Закон України «Про охорону земель» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15>.
28. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28.02.2019 № 2697-VIII URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>
29. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: затв. Указом Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
30. Про комплексну перевірку додержання вимог законодавства, реалізації державної політики у сфері регулювання земельних відносин, використання та охорони земель: Розпорядження Президента України від 20 квіт. 2005 р. № 985/2005-рп 16.02.2011 <http://www.rada.gov.ua/laws/prawo/new>
31. Моделі та алгоритми управління земельними ресурсами на основі геоінформаційних технологій 16.02.2011 http://librar.org.ua/sections_load.php?s=business_economic_science&id=3047&start=1

32. Державне управління земельними ресурсами в Україні: сучасний стан та перспективи в контексті світового досвіду 16.02.2011
http://www.parlament.org.ua/index.php?action=magazine&id=9&ar_id=98&iar_id=18&as=2
33. Про реформування територіальних органів Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру: Постанова Кабінету Міністрів України від 31.08.2016 р. № 581.
[URL:http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249286591](http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249286591).
34. Стратегія удосконалення механізму управління в сфері використання та охорони земель сільськогосподарського призначення державної власності та розпорядження ними. Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 07.06.2017 р. № 413 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/413-2017-%D0%BF#n12>.
35. Дорош Й.М. Деякі питання аналізу колізій чинного земельного законодавства // Й.М. Дорош, О.С. Дорош, Б.О. Аврамчук, А.В. Барвінський, В.Демчук // *Землеустрій, кадастр і моніторинг земель*. – 2021. – № 3. – С. 23-29. DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2021.03.03>
36. Дорош О.С. Процедура впровадження стратегічної екологічної оцінки в сфері землеустрою на основі інтеграційних моделей // О.С. Дорош, А.Й. Дорош, Р. Деркульський, Б.О. Аврамчук // *Землеустрій, кадастр і моніторинг земель*. – 2021. – № 4. – с. 8-17. DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2021.04.01>
37. Дорош О.С., Дорош Й.М., Застулка І.-О. Роль управлінських процесів, що ґрунтуються на інституціональному підході у формуванні екологобезпечного та високоефективного сільськогосподарського землекористування. *Землеустрій, кадастр і моніторинг земель*. 2022. № 1. с.
38. Дорош О.С., Дорош А.Й., Тарнопольський А.В. Ефективне управління ресурсами територіальних громад, як запорука їх розвитку. *Землеустрій, кадастр і моніторинг земель*. 2023. № 1. с. 12–21. DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2023.01.01>